

© JOGEMNEZ

NU OPLETTEN VOOR ALTERNARIA

Tijdens het proefveldbezoek van de landbouwers in juni benadrukte Christian Walravens van Syngenta het belang van preventiemaatregelen tegen alternaria in aardappelen. – *Patrick Dieleman*

Christian Walravens, *crop advisor* aardappelen, begon zijn uiteenzetting met een terugblik op het vorige seizoen. De eerste symptomen van *Alternaria solani* waren al half juli te zien, maar er kwam pas echt infectiedruk in de percelen vanaf half augustus. Dat zorgde wel voor een exponentiële toename van de aantasting op niet of onvoldoende beschermde percelen. Daar leed men ten gevolge van het vroeger afsterven van het gewas opbrengst- en kwaliteitsverliezen. Walravens benadrukte dat in de laatste weken voor de oogst enorm veel kilo's gevormd worden. Die periode was zeker nodig op percelen van doorwas, waar het gewas lang groen moet blijven om de aardappelen van de tweede generatie voldoende maat te laten krijgen.

Solani versus alternata

Voor de gewasbescherming moeten we vooral focussen op *Alternaria solani*.

Walravens noemt die een parasiet. Door de grotere sporen kan hij gemakkelijk nieuwe planten infecteren. *Alternaria alternata* beschouwt hij als een saprofyt, een organisme dat leeft op afgestorven plantaardig materiaal en minder bedreigend is.

De sporen van *A. solani* overleven tijdens de winter op geïnfecteerde plantenresten. Ze kunnen tot 8 jaar overleven in de bodem, wat bij kortere rotaties het risico op aantasting doet toenemen. In het begin van de zomer worden bij gunstige omstandigheden (afwisselend nat en droog weer) sporen gevormd (sporulatie). Nadien verspreiden die zich met de hulp

van wind en regen en infecteren ze vooral de onderste bladeren. Daarom is het belangrijk om die vroeg genoeg te be-

.....
Hete dagen en warme nachten zorgen voor een grotere infectiedruk.
.....

schermen. De eerste symptomen zijn opvallend, vaak slechts enkele kleine vlekjes op de onderkant van de bladeren. Je kan ze verwachten bij het verschijnen van de eerste bloemen, ongeveer half juli. De verdere verspreiding is sterk afhanke-

lijk van de weersomstandigheden. "Alternaria houdt van hitte en de stress die de planten daarbij ondervinden bevordert de infectiekansen. Net die omstandigheden maakten we mee in 2015. We hadden begin juni zelfs al pieken van meer dan 30 °C, en dat heeft zich nog enkele keren herhaald in de loop van juli en augustus. Men weet ook dat er voor een goede sporulatie ook warme nachten (meer dan 19 °C) nodig zijn. Ook die kregen we in

dringen in het blad. Vervolgens hebben we Carial Star ontwikkeld, op basis van een triazool. Het heeft een preventieve werking, maar is ook curatief. Dankzij de terugwerking kan het de schimmel nog stoppen wanneer die pas begint te incuberen. Dat is een voordeel ten opzichte van de strobilurines. De nawerking en de regenvastheid zijn te vergelijken met die van de strobilurines, maar met het oog op resistentiepreventie is het interessant dat

begint met strobilurines dreigt te selecteren op de minst gevoelige stammen."

Tijdig starten

Wanneer moet je beginnen? Er lopen een aantal onderzoeksprojecten die proberen om een waarschuwingssysteem te onderbouwen, zoals in de strijd tegen phytophthora. In Duitsland, waar men het verst staat op het gebied van alternaria, is er geen discussie meer. Daar start men 7 tot 8 weken na opkomst. Doorgaans is dat het begin van de bloei, half juli. De laatste behandeling gebeurt 2 weken voor het loofdoden. Syngenta positioneert Amphore Plus of Carial Star (beide difenoconazool + mandipropamid) vroeg in het seizoen, om ervoor te zorgen dat de levenscyclus van alternaria doorbroken wordt en om zo achteraf een zware aantasting te vermijden. "Een vroege behandeling zorgt ervoor dat de onderste bladeren geraakt worden en dus beschermd zijn tegen infectie. Een bijkomende troef is dat het ook een uitstekend middel is tegen de aardappelplaag voor halfweg het seizoen. Na maximaal 3 toepassingen kan men starten met Amistar, dat men makkelijk kan mengen met een plaagmiddel. Het is belangrijk om door te gaan tot 2 weken voor het loofdoden omdat alternaria vooral schade veroorzaakt op het einde van het seizoen. Ik wil extra waarschuwen om aandacht te hebben voor alternaria. De telers hebben nu hun handen vol om de zware druk van de aardappelplaag onder controle te houden en zouden kunnen vergeten om aan alternaria te denken." ■

Christian Walravens van Syngenta benadrukte dat het belangrijk is om te starten met een sterk product, om selectie van minder gevoelige stammen te voorkomen.

2015, maar gelukkig hebben we die niet alle jaren.

Preventie

In het verleden gebruikte men vaak producten op basis van mancozeb voor de preventie van de aardappelplaag. Die hebben een goede preventieve samenwerking tegen alternaria. Een nadeel is hun slechte regenvastheid. Daarom moet men de behandeling om de 7 dagen herhalen. In 2014 regende het zodanig veel dat de proefveldjes die behandeld werden met mancozeb onvoldoende beschermd waren tegen alternaria. In 2015 waren de resultaten beter, omdat het minder regende, maar ook dan was de bescherming onvoldoende wanneer men zich uitsluitend op mancozeb baseerde.

Wat zijn de alternatieven? "Er zijn strobilurines, zoals Amistar, die een goede preventieve werking hebben. Dat ze een zekere lokale systemische werking hebben is interessant, maar onvoldoende. Dergelijke producten hebben wel een uitstekende nawerking in de plant en zijn ook goed regenvast, doordat ze binnen-

de werkingwijze volledig anders is." Hoe komt het dan dat veel aardappeltelers in 2015 niet tevreden waren over hun schema tegen alternaria? Walravens ziet een aantal oorzaken. "Omdat er weinig druk was van de aardappelplaag heeft men op veel plaatsen de intervallen tussen de behandelingen wat verlengd. Soms wachtte men 12 tot 14 dagen. Er zijn ook telers die tijdig startten, maar te vroeg stopten met hun behandelingen tegen alternaria. De bescherming moet toch doorwerken tot begin september. Ook voor de preventie tegen alternaria moet men middelen met een verschillende werkingwijze afwisselen." Vorig jaar begonnen sommigen zich af te vragen of alternaria resistent geworden was tegen strobilurines. Het bleek om een verminderde gevoeligheid te gaan, maar dat kan een eerste stap zijn in het ontwikkelen van resistentie. Walravens raadt aan om te beginnen met Carial Star. "Het heeft terugwerking, zodat het infecties kan stoppen, en is werkzaam tegen alle stammen. Wie

ALTERNARIA OP KNOLLEN?

Walravens verwees ook naar de vermoedens dat alternaria via het pootgoed zou kunnen meekomen. Het PCA onderzocht dit fenomeen en kwam tot de vaststelling dat dit alleen mogelijk is in extreme omstandigheden. Bij een zwaar aangetast gewas dat groen gerooid wordt, zouden knollen besmet kunnen worden tijdens het rooien.